

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2025-10-15 kl 13:00-13:45
Plats	Sessionssalen, stadshuset
Utses att justera	Håkan Fäldt
Protokollet omfattar	§317

Underskrifter	Sekreterare	 Nicklas Löfström	
	Ordförande	 Katrín Stjernfeldt Jammeh	
	Justerande	 Håkan Fäldt	

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)
Stefana Hoti (MP) (Vice ordförande)
Helena Nanne (M) (Andre vice ordförande)
Andréas Schönström (S)
Mubarik Mohamed Abdirahman (S)
Håkan Fäldt (M)
Anton Sauer (C)
Magnus Olsson (SD)
Anders Olin (SD)
Anfal Saad Mahdi (V)
Anders Skans (V)
Roko Kursar (L)
Amani Loubani (S) ersätter Sofia Hedén (S)

Ej tjänstgörande ersättare

Anders Rubin (S)
Anders Nilsson (S)
John Eklöf (M)
Farishta Sulaiman (M)
Tony Rahm (M)
Rickard Åhman Persson (SD)
Anders Pripp (SD)
Tobias Petersson (V)
Sadiye Altundal (V)

Övriga närvarande

Aida Memisovska (Utvecklingssamordnare)
Alma Tabak (Enhetschef)
Andreas Norbrant (Stadsdirektör)
Anna Westerling (Ekonomidirektör)
Carina Nilsson (Ordförande kommunfullmäktige (S)
Emma Sandberg (Enhetschef)
Henrik Loveby (Avdelningschef)
Johanna Juhlin (HR-direktör)
Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)
Martin Ljungberg (Sekreterare)
Nicklas Löfström (Sekreterare)
Petter Hallberg (Sektionschef)
Tomas Barring (Chefsjurist)

§ 317 Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)

STK-2025-985

Sammanfattning

2024 tillsattes utredningen Ett samhälle anpassat till klimatförändringarna (Dir.2024:31). Betänkandet är nu på remiss. Elva förslag till förändringar i befintlig lagstiftning föreslås, som tillsammans med lagförslag och uppdrag ska skapa bättre förutsättningar för att kunna genomföra klimatanpassningsåtgärder. Ärendet har remitterats till miljö-, service, stadsbyggnads- och tekniska nämnderna, som inkommit med samstämmiga yttranden. Stadskontoret har sammanställt ett förslag till yttrande baserat på nämndernas svar, med förslag till justeringar och kompletteringar för att betänkandet ska bli än mer relevant för Sveriges klimatanpassning.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Reservationer och särskilda yttranden

Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) avser lämna in ett särskilt yttrande, bilaga 18.

Beslutet skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet
Miljönämnden
Servicenämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Stadskontoret, omvärlds- och näringslivsavdelningen
Stadskontorets handläggare

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KSAU 251013 §471 Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 251013 Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- Förslag till yttrande KSAU 251013 Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- Servicenämnden beslut 250827 § 72 Särskilt yttrande (SD)
- Remissvar servicenämnden
- Miljönämnden beslut 250828 § 140 Särskilt yttrande (M)
- Remissvar miljönämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 250828 § 238
- Remissvar stadsbyggnadsnämnden
- Tekniska nämnden beslut 250826 § 173
- Remissvar tekniska nämnden

- Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)

Bilaga 18**Särskilt yttrande****§ 317. Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)**

Ärendet gäller en remiss om en ny lag som ger kommuner rätt att ta ut en viss medfinansiering när de genomför klimatanpassningsåtgärder. Förslaget är att det är maximalt 10% av fastighetsvärdet. Generellt är vi Sverigedemokrater skeptiska till tvingande lagstiftning som kan ge privata markägare stora merkostnader. Det är däremot bra om det tidigt i processen kan peka ut områden som bedöms som olämpliga att bebygga på grund av klimatförändringar. Samtidigt kan det påverka försäkringspremier – vilket kan bli mycket olyckligt om det blir praktiskt omöjligt att försäkra en fastighet som ligger på en viss plats där riskerna för tillbud är stora.

Kommunstyrelsen 2025-10-15

Magnus Olsson

Anders Olin

Med instämmande av

Rickard Åhman Persson

Anders Pripp

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-10-10

Vår referens

Agneta Persson

Projektledare

agneta.persson@malmo.se

Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51) STK-2025-985

Sammanfattning

2024 tillsattes utredningen Ett samhälle anpassat till klimatförändringarna (Dir.2024:31). Betänkandet är nu på remiss. Elva förslag till förändringar i befintlig lagstiftning föreslås, som tillsammans med lagförslag och uppdrag ska skapa bättre förutsättningar för att kunna genomföra klimatanpassningsåtgärder. Ärendet har remitterats till miljö-, service, stadsbyggnads- och tekniska nämnderna, som inkommit med samstämmiga yttranden. Stadskontoret har sammanställt ett förslag till yttrande baserat på nämndernas svar, med förslag till justeringar och kompletteringar för att betänkandet ska bli än mer relevant för Sveriges klimatanpassning.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- Följebrev Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- Följebrev Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 251013 Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)
- Remissvar servicenämnden

- Tekniska nämnden beslut 250826 § 173
- Remissvar tekniska nämnden
- Remissvar stadsbyggnadsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 250828 § 238
- Miljönämnden beslut 250828 § 140 Särskilt yttrande (M)
- Remissvar miljönämnden
- Servicenämnden beslut 250827 § 72 Särskilt yttrande (SD)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-10-13

Kommunstyrelsen 2025-10-15

Beslutet skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet

Miljönämnden

Servicenämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Tekniska nämnden

Stadskontoret, omvärlds- och näringslivsavdelningen

Stadskontorets handläggare

Ärendet

12 maj 2025 överlämnades betänkandet Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51) till regeringen. Innan regeringen tar ställning har betänkandet remitterats till berörda myndigheter, kommuner, organisationer, företag och andra intressenter. Malmö stad har fått betänkandet på remiss och kommunstyrelsen har remitterat ärendet till miljönämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden. Svaren från nämnderna har varit samstämmiga. Remissvaren ska vara Klimat- och näringslivsdepartementet tillhanda senast 17 oktober 2025.

Bakgrund

Den nationella klimatanpassningsstrategin som regeringen antog 14 mars 2024 konstaterar att det behövs förändrad lagstiftning för att effektivisera den lokala klimatanpassningen och tydliggöra ansvarsfördelning och finansieringsmodeller. Malmö stad och Göteborgs stad uppmanade regeringen 2023 att tydliggöra ansvar, ta fram ny/utvecklad lagstiftning och långsiktiga finansieringsmodeller, samt efterfrågade nationella ställningstaganden och riktlinjer. 2024 tillsatte regeringen en utredning, Ett samhälle anpassat till klimatförändringarna (Dir. 2024:31)

En utredare fick i uppdrag att analysera och vid behov föreslå ny eller anpassad lagstiftning för att effektiva klimatanpassningsåtgärder ska kunna genomföras. Syftet

var att bidra till ett samhälle som är bättre rustat för klimatförändringarnas effekter. Utredaren fick i uppdrag att identifiera möjliga finansieringsmodeller för åtgärder som genomförs av och gynnar flera aktörer, t.ex. fastighetsägare, försäkringsgivare, näringslivet, kommuner och regioner, samt tar tillvara nationella intressen utan att det innebär ökade statliga åtaganden eller statlig finansiering. I direktivet ingick inte de av Malmö stad och Göteborgs stad efterfrågade nationella riktlinjer för val av klimatscenarier och riskbedömning.

Betänkandets förslag

- **Betänkandets förslag som klimatanpassar dagens lagstiftning**

Klimatanpassningsåtgärder som särskilt skäl för dispens från strandskyddet

Betänkandet föreslår att som särskilt skäl vid prövningen av en fråga om upphävande eller dispens från strandskyddet ska få beaktas om ett område behövs för en anläggning, anordning eller åtgärd som ska förebygga eller minska en risk för en skada på miljön, människors liv eller hälsa eller egendom till följd av effekterna av ett förändrat klimat (klimatanpassningsåtgärd), och behovet inte kan tillgodoses utanför området.

Tillfälligt marktillträde för att skydda eller återställa väg och järnväg

Betänkandets förslag är att Länsstyrelsen ska få besluta att nyttjanderätt till mark eller annat utrymme ska upplåtas för tillfälliga arbeten som behövs för att förebygga eller minska en betydande risk för skada till följd av ras, skred, översvämning eller av annan liknande orsak eller för att återställa väg eller järnväg som skadats av sådana händelser eller av annan liknande händelse. Upplåtelsen ska avse den tid som behövs för arbetena. Ersättning för skada ska utgå till fastighetsägare och andra rättighetshavare.

Öppna dagvattenanordningar ska omfattas av ledningsrättslagen

Betänkandets förslag är att Ledningsrätt ska kunna upplåtas även för diken och andra avloppsanordningar (öppna avloppsanordningar) för bortledande av dagvatten som ingår i en allmän va-anläggning.

Dagvattensystemets kapacitet ska regleras i lag

Betänkandets förslag är att det ska framgå av vattentjänstlagen att en allmän va-anläggning ska anses tillgodose skäliga anspråk på säkerhet om den kan leda bort dagvattenflöden motsvarande minst ett tioårsregn.

Va-huvudmannen ska lämna uppgifter om dagvattensystemets kapacitet

Betänkandets föreslår att på begäran av en fastighetsägare inom ett verksamhetsområde som avser att vidta en åtgärd för att förebygga eller minska risken för skada på sin fastighet till följd av översvämningar ska va-huvudmannen lämna uppgifter om vilken mängd dagvatten den allmänna va-anläggningen kan bortleda från fastigheten.

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder kommunen avser att initiera

Betänkandet föreslår genom lagändringsförslaget i PBL 3 kap. 5§ 4pkt att det av översiktsplanen ska framgå inom vilka områden kommunen avser att ta initiativ till fysiska åtgärder för att skydda mot risken för skador på den byggda miljön som kan följa av klimatrelaterade översvämningar, ras, skred och erosion. Redovisningen ska ta skälig hänsyn till de bedömningar om klimatrelaterade risker som kommunen ska göra i planer och program enligt annan författning.

Markreservat för klimatanpassningsanläggningar ska kunna införas i en detaljplan

Betänkandet föreslår att kommunen i en detaljplan ska kunna bestämma markreservat för en klimatanpassningsanläggning som behövs för allmänna ändamål. Huvudmannen för anläggningen ska vara skyldig att på fastighetsägarens begäran förvärva nyttjanderätt eller annan särskild rätt i den omfattning som behövs för ändamålet.

Möjlighet att villkora bygglov med en anläggning för klimatanpassning utökas

Betänkandet föreslår möjligheten att i en detaljplan villkora att lov eller startbesked endast får ges efter att en viss anläggning har kommit till stånd utökas på så sätt att villkor även kan avse en anläggning för skydd eller säkerhet.

Kommunen ska ändra eller upphäva detaljplaner som medför stora risker

Betänkandet föreslår att om det i en detaljplan vars genomförandetid gått ut finns kvartersmark som inte har bebyggt på ett sätt som i huvudsak följer av planen, och det finns en betydande risk för skador om marken bebyggs enligt planen och risken är en följd av klimatrelaterade översvämningar, ras, skred eller erosion, ska en kommun ändra eller upphäva detaljplanen i den delen. Kravet på att ändra eller upphäva en detaljplan ska tillämpas efter en övergångstid.

Kommunen ska tillhandahålla underlag när en fastighetsägare vill vidta åtgärder

Betänkandet föreslår att Byggnadsnämnden ska, på begäran av den som avser att vidta en åtgärd för att förebygga eller minska risken för skada som kan följa av översvämning, ras, skred eller erosion, tillhandahålla ett skriftligt underlag om en sådan risk.

Föreskrifter om högsta inomhustemperatur för känsliga grupper

Betänkandet föreslår att Folkhälsomyndigheten ska få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om högsta temperatur inomhus i sådana boenden med särskilt stöd och särskild service enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade som kommunen är skyldig att inrätta för känsliga grupper.

- **Betänkandets uppdrag att utreda behovet av ett kommunalt samordningsansvar**

Betänkandes bedömning är att det saknas motiv för att införa ett kommunalt samordningsansvar för klimatanpassningsåtgärder som berör den byggda miljön. Kommunerna samverkar i dag på många olika sätt och lagstiftningen ändrades för inte så länge sedan för att vidga möjligheterna ytterligare. Med hänsyn till att kommunerna kan verka som samordnare om så önskas och att kommunerna i dag inte har någon skyldighet att genomföra klimatanpassningsåtgärder anser betänkandet att det finns möjligheter att skapa fungerande samverkansformer för gemensamt agerande i tillräcklig grad.

- **Betänkandet bedömer att staten bör ta ett större ansvar för skydd mot översvämning från havet**

Betänkandets bedömning är att staten bör ta ett större ansvar för att hantera risken för översvämning från havet. Betänkandet ser behov av en snabb och tydlig process och bedömningen är att det bör i närtid klarläggas var översvämningsskydd mot havet bör anläggas med utgångspunkt från nationella intressen.

Betänkandet föreslår former för att etablera statens ansvar i utbyggnaden av kustskydd – en beredningsprocess i två steg under fem år

Betänkandet föreslår som ett första steg att Boverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB ska få i uppdrag att prioritera de kuststräckor där det är av nationellt intresse att befintliga värden långsiktigt skyddas mot översvämningar från havet. Uppdraget ska utföras under en period om 18 månader.

Betänkandet föreslår att en parlamentarisk kommitté bör få i uppdrag att i dialog med berörda kommuner klarlägga förutsättningarna för att anlägga kustskydd vid de prioriterade sträckorna

Kommittén föreslås lämna förslag till var staten har ett starkt intresse av att ett kustskydd anläggs och staten därför bör ta på sig ansvaret för att anlägga och förvalta kustskyddet, på vilka av dessa platser kustskyddet bör planeras och utföras med kommunen som huvudman, och hur ansvaret för att det statliga åtagande som kommittén föreslår ska organiseras och lämna förslag på budget och instruktion till berörda myndigheter.

Betänkandet beskriver att vid framtagande av förslag till placering och utformning kan det förväntas att det på flera platser kommer att finnas ett betydande lokalt intresse av att anpassa kustskyddet till förhållandena på platsen, utöver vad som krävs för att skydda de nationella intressena. Kommittén ska sträva efter att tillgodose sådana önskemål och att i sådana fall komma överens med kommunen om fördelningen av

kostnader för hela kustskyddet. Betänkandet bedömer att ”Om kommittén gör bedömningen att ett kommunalt huvudmannaskap är lämpligt med hänsyn till kommunens kompetens att genomföra större infrastrukturprojekt och förutsättningarna i övrigt, ska strävan vara att nå en överenskommelse om detta som reglerar statens ersättning till kommuner för genomförande”.

Betänkandet föreslår att kommittén också får i uppdrag att lämna förslag på villkor för statliga bidrag till kustskydd som anläggs längs andra kuststräckor än de som staten bör ta ansvar för

Betänkandet föreslår att den parlamentariska kommittén ska lämna förslag på vilka platser eller längs vilka kuststräckor som staten ska ansvara för att anlägga skydd mot översvämningar från havet, ansvarsfördelning för att sådana skydd ska komma tillstånd. Därutöver ska kommittén föreslå var statliga bidrag till av kommunerna initierade skydd bör prioriteras. Betänkandet bedömer att det kan förutsättas att kommittén inom sitt uppdrag identifierar en mängd platser och kuststräckor där det finns nationella intressen som riskerar att skadas av översvämningar från havet, men där det inte bedöms vara motiverat att staten anlägger kustskydden. På många sådana platser kan kommuner i närtid eller senare komma att besluta att anlägga kustskydd. Betänkandet föreslår därför att den parlamentariska kommittén ska lämna förslag på villkor för statliga bidrag för sådana kustskydd som anläggs längs andra kuststräckor än de som staten bör ta ansvar för. En precisering av de statliga bidragsvillkoren vad avser kustskydd kan utformas som ändringar i befintlig förordning, eller genom att en separat förordning för detta ändamål beslutas.

Betänkandet föreslår att riksintressemyndigheterna får i uppdrag att värdera hur riksintressen längs kusten påverkas av stigande havsnivåer

Betänkandet föreslår att Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning, Tillväxtverket, Statens energimyndighet, Strålsäkerhetsmyndigheten, Trafikverket, Post och telestyrelsen, Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska med stöd av MSB:s riskbedömningar för översvämningar från havet värdera hur de områden och anläggningar som myndigheterna bedömt vara av riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken – och som enligt MSB:s bedömning hotas av översvämning – påverkas av att översvämningsrisken ökar med stigande havsnivåer. Myndigheterna ska för varje område värdera om riksintresset försvagas i det fall det översvämmas återkommande och om anläggandet av ett varaktigt fysiskt skydd mot översvämningar skulle påverka riksintresset, positivt eller negativt.

- **Betänkandets förslag till lag om medfinansiering av kommunala klimatanpassningsåtgärder**

Betänkandet ger förslag på ny författning som innehåller bestämmelser om när en kommun får besluta om medfinansiering från ägare till fastigheter (gäller även tomträtt) som får nytta av en klimatanpassningsåtgärd, en varaktig fysisk förändring, som kommunen vidtar för att skydda en angelägenhet av allmänt intresse.

Betänkandets uppdrag att vid behov lämna förslag för att fastighetsägare ska kunna genomföra och samarbeta om klimatanpassningsåtgärder med eller utan stöd från kommunen

Den tidigare Klimatanpassningsutredningen ifrågasatte i sitt betänkande år 2017 om möjligheterna att tillämpa anläggningslagen (1973:1149) är tillräckligt omfattande för att fastighetsägare ska kunna hantera gemensamma klimatanpassningsåtgärder.

Betänkandet bedömer att de möjligheter som finns är stora. Betänkandet gör bedömningen att möjligheterna skulle kunna utvecklas ytterligare men lämnar inget förslag i detta avseende.

Internremiss

Ärendet har remitterats till miljönämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden. Nämnderna välkomnar betänkandets intentioner och är samstämmiga i vikten av att regeringen följer betänkandets förslag om att staten ska ta ansvar för skyddet av kuststräckor av nationellt intresse samt att ta fram riktlinjer för klimatrelaterade risker. Övriga synpunkter och förslag till justeringar och kompletteringar sammanfattas nedan. Malmö stads svar i sin helhet redovisas i yttrandet. Miljö-, stadsbyggnads- och tekniska nämnderna har i hög grad samordnat sina svar.

Miljönämnden

Miljönämnden lämnar endast synpunkter på de delar av betänkandet som bedöms beröra nämndens ansvarsområden. Nämnden noterar att fler öppna dagvattensystem kan öka miljötillsynen, att avseende värmeproblematiken bör Boverket ta fram vägledning för hantering av extremvärme även i detaljplaner, samt att om endast varaktiga åtgärder omfattas vid kustskydd av prioriterade kuststräckor av nationellt intresse krävs en översyn av miljöbalken för att undvika att tillståndprocesser hindrar skydd av utpekade områden. Dagens långa tillstånds- och överklagandeprocesser riskerar att fördröja åtgärder och dubbelprövningar enligt miljöbalken och plan och bygglagen vid översvämningsskydd måste ses över. Särskilt yttrande (M).

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden anser att staten behöver ta fram nationella riktlinjer för klimatrelaterade risker, som korrelerar till skyddsåtgärdens syfte. Det är skillnad på om

stora strukturella samhällsviktiga klimatanpassningsåtgärder avses, eller om det är en enskild detaljplan för förtätning. Nämnden anser vidare att riksintresseansvariga myndigheter behöver utgå från de kustskyddsutformningar som kommunerna visar i sina översiktsplaner vid analys av stigande havsnivåers påverkan och framför allt kustskyddsåtgärders påverkan på riksintressen. Vid bedömning av behov av statliga skyddsåtgärder för att skydda kuststräckor med nationellt skyddsvärda intressen behöver klimatrelaterade risker med lägre sannolikhet beaktas än vid lämplighetsprövningen av detaljplaner som ligger innanför sträckor utpekade för sammanhängande kustskydd.

Nämnden påpekar att det inte är rimligt att statens kustskyddsåtgärder endast föreslås utgöra fasta konstruktioner som vallar eller murar, då skydden både ska fungera vid en sällan förekommande kortvarig extremhändelse och i normalfallet när skyddsbehov inte föreligger. Strukturella sammanhängande kustskydd och skyddsåtgärder behöver utformas multifunktionellt och så integrerat i bebyggelse- och naturmiljön som möjligt, till gagn för både människor och natur.

Nämnden anser att betänkandets förslag om att tvångsmässigt upphäva detaljplaner med onyttjade byggrätter där genomförandetiden gått ut, och där betänkandet bedömer att en dubbel risk jämfört med Boverkets nuvarande tillsynsvägledning är att betrakta som en mycket stor risk, är orimligt.

Stadsbyggnadsnämnden understryker att, för att Sveriges klimatanpassning ska fungera och kunna genomföras med kortare ledtider än idag, och för att det ska vara möjligt att successivt och etappvis bygga ut/på skyddsåtgärder som kustskydd, behöver olika tillståndprocesser enligt miljöbalken förenklas. Avvägningen mellan skyddsåtgärderna och olika skyddsområden behöver ske utifrån åtgärdernas angelägenhetsgrad. Det krävs fler förändringar i miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen gällande tillståndprocesser i förhållande till etablering av klimatanpassningsåtgärder. För att öka genomförbarheten behöver klimatanpassningsåtgärder utgöra särskilt skäl för undantag och dispens gällande markavvattning, ytvattenförekomster och skyddsområden i miljöbalken.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden pekar på att det kan finnas flera alternativa lösningar för att minska en klimatrelaterad risk och att proportionalitet i form av kostnadseffektivitet och miljömässiga konsekvenser behöver vägas in i linje med miljöbalkens 2 kap. 7§.

Nämnden betonar vikten av att dagvatten ses som ett gemensamt ansvar mellan kommun, va-huvudman och fastighetsägare med hänvisning till SOU 2023:72, En enklare hantering av vattenfrågor i planering och byggande. Den föreslår att även

åtgärder på kvartersmark ska kunna bidra till ökad motståndskraft mot kraftiga regn. Staten bör främja en flexibel platsanpassad dagvattenhantering.

Nämnden noterar att betänkandet skiljer på fastighetsköp mellan privatpersoner och köp av industrifastighet vilket är orimligt. En komplettering av betänkandet bör göras med en analys av hur informationsansvaret vid fastighetsöverlåtelser generellt kan stärkas. När det gäller begreppet ”återkommande översvämning” föreslår nämnden att MSB, i samarbete med SMHI får i uppdrag att ta fram en nationell definition som inkluderar frekvens, varaktighet och är anpassad till olika typer av kustmiljöer för en rättvis och konsekvent bedömning av riksintressens sårbarhet.

Betänkandet konstaterar det dominerande perspektivet är att den nuvarande markanvändningen ska skyddas mot konsekvenserna av ett stigande hav. Tekniska nämnden vill understryka att det även bör vara i statens intresse att Sveriges kustkommuner och kuststäder ska kunna bevaras, utvecklas och fortsatt bidra till Sveriges tillväxt och skatteunderlag.

Servicenämnden

Servicenämnden delar bedömningen om krav på högsta inomhustemperatur i behovsbedömda boenden för äldre och funktionshindrade men anser att regeringen bör överväga om det även ska omfatta förskolor och grundskolor. Nämnden är också positiv till förslag till modell för fastighetsägares medfinansiering av kommunala klimatanpassningsåtgärder, men ser att en tydlig definition av vad ”en betydande risk för skada på fastigheten vid naturhändelse” innebär och likaså vad det innebär att ”denna betydande risk upphör”. Nationella riktlinjer för riskbedömning kommer att krävas. Översvämningssrisk är många gånger beroende av flera olika åtgärder för att en risk ska upphöra att vara betydande. Förslaget om medfinansiering från fastighetsägare som drar nytta av en klimatanpassningsåtgärd kan därför bli en utmaning att hantera i praktiken. Nämnden påpekar att rådighetsfrågan är en utmaning, exempelvis vid skyfallsproblematik. Det kan vara mer ekonomiskt lönsamt, betydligt enklare och mer effektivt att åtgärda problemet uppströms på annan fastighet/fastigheter. Särskilt yttrande (SD).

Stadskontorets bedömning

För Malmö är stigande havsnivåer och skyfall till följd av ett ändrat klimat en realitet och en avgörande fråga för stadens bevarande och utveckling. Malmö stad har därför under ett antal år bedrivit ett nationellt påverkansarbete och uppmanade regeringen att kraftsamla mot stigande havsnivåer genom att tillsätta en utredning för utvecklad lagstiftning, tydlig ansvarsfördelning och långsiktiga finansieringsmodeller (STK-2023-

524), samt att ta fram nationella riktlinjer för klimatrelaterade risker avseende stigande hav.

Regeringen tillsatte utredningen ”Ett samhälle anpassat till klimatförändringarna” (Dir.2024:31), som inriktades på utvecklad lagstiftning samt finansieringsmodeller för att långsiktigt fördela kostnaderna mellan de aktörer som drar nytta av en klimatanpassningsåtgärd. Stadskontoret instämmer i nämndernas yttranden och välkomnar betänkandet som innehåller många väl genomtänkta förslag till anpassning av befintlig lagstiftning samt två nya författningsförslag, men konstaterar att nationella riktlinjer inte ingår. Betänkandets fokus är på befintlig bebyggelse trots att ett flertal kustkommuner arbetar med stadsutveckling som en möjlig och kostnadseffektiv klimatanpassningsåtgärd. Betänkandet saknar därför den helhetssyn som är en förutsättning för att effektivisera klimatanpassningen.

Stadskontoret, i sin roll som samordnare för det nationella påverkansarbetet, ser särskilt positivt på förslaget till ny lag om statligt ansvar för skydd av kuststräckor av nationellt intresse och föreslår följande prioriterade budskap till regeringen för det fortsatta arbetet:

- **Våra kuststäder är avgörande för Sveriges framtid - staten måste ta ansvar för kusten.** Följ betänkandets förslag om att staten ska ta ansvar för skyddet av kuststräckor av nationellt intresse och initiera processen för att identifiera och slutligen skydda dessa sträckor.
- **Sverige behöver nationella riktlinjer.** För att få rättssäkra och likvärdiga beslut behöver statliga myndigheter ha en gemensam syn på vilka klimatscenarier och tidshorisonter som ska gälla.
- **Dra nytta av lokal expertis.** För att klimatanpassningen av Sverige ska kunna kombineras med ökad tillväxt, bostadsförsörjning och nödvändiga infrastruktursatsningar, krävs att kommunerna som påverkas får vara med vid utformning av lagar och riktlinjer.

Stadskontoret ställer sig bakom miljönämndens, servicenämndens, stadsbyggnadsnämndens och tekniska nämndens förslag till justeringar och kompletteringar och föreslår kommunstyrelsens arbetsutskott att godkänna yttrandet och översända det till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Micael Nord Näringslivsdirektör
Andreas Norbrant Stadsdirektör

Datum

2025-10-15

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-985

Yttrande

Till

Klimat- och
näringslivsdepartementet

**Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet -
Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU
2025:51)
KN2025/01049**

Sammanfattning

Malmö stad välkomnar betänkandet och uppmanar staten att följa betänkandet och ta ansvar för skyddet av kuststräckor av nationellt intresse, men även att ta fram nationella riktlinjer för klimatrelaterade risker. Malmö stad har förslag till justeringar och kompletteringar för att betänkandet ska bli än mer relevant för Sveriges klimatanpassning. Malmö stads prioriterade budskap till regeringen är:

- Våra kuststäder är avgörande för Sveriges framtid - staten måste ta ansvar för kusten.
- Sverige behöver nationella riktlinjer.
- Dra nytta av lokal expertis.

Yttrande

I utredningens direktiv ingick framtagande av ny eller anpassad lagstiftning och långsiktiga finansieringsmodeller, men inte att ta fram nationella riktlinjer för klimatanpassning. Betänkandet hänvisar till att regeringen i sin handlingsplan för klimatanpassning anger att man avser att analysera om nationella riktlinjer för val av klimatscenarier och riskbedömning bör fastställas. Men flera av utredningens förslag förutsätter bedömningar av klimatrelaterade risker som kräver ett underliggande enhetligt och transparent klimatscenario. Detta gäller fysisk planering, frågor som rör strandskydd, kustskydd, riksintressen, gemensamhetsanläggningar, tillträde till annans mark samt prioritering av statliga insatser. I samtliga dessa fall är det nödvändigt att bedöma framtida risker som översvämning, ras och skred. Trots att dessa bedömningar

är så centrala i betänkandets förslag kan olika myndigheter idag använda olika scenarier, tidshorisonter och antaganden, vilket leder till en inkonsekvent och rättsosäker tillämpning av klimatanpassningsarbetet. Malmö stad vill understryka vikten av att prioritera frågan så att statliga myndigheter har en gemensam syn på klimatrelaterade risker och därmed skapar tydlighet för kommuner och enskilda medborgare. Malmö stad föreslår att regeringen ger SMHI, tillsammans med Boverket och MSB, i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer för val av klimatscenarier och metodik för riskbedömning. Malmö stad föreslår att ett ställningstagande bör fastställas som innebär att klimatscenariot RCP 8.5 anses vara relevant att tillämpa, med en tidshorisont på 100 år i kombination med medianvärde för år 2100 för både havsrelaterad översvämning och skyfall.

- **Betänkandets förslag som klimatanpassar dagens lagstiftning**

Klimatanpassningsåtgärder som särskilt skäl för dispens från strandskyddet

Malmö stad ser positivt på ändringsförslaget i miljöbalken som kommer att underlätta mycket men efterfrågar förtydligande kring vilken instans som ska avgöra (enligt lagförslaget) om behovet kan tillgodoses utanför områden eller inte. Det bör tydliggöras att kommunernas översiktsplaner, som ska visa hur klimatanpassningen ska ske, ska ligga till grund för hur behovet kan tillgodoses.

Det kan finnas flera olika lösningar för att minska en klimatrelaterad risk, men de kan skilja sig avsevärt avseende kostnader, teknisk genomförbarhet och påverkan på miljön. Malmö stad anser att proportionalitet behöver vägas in i form av kostnadseffektivitet och miljömässiga konsekvenser. En sådan avvägning ligger i linje med proportionalitetsprincipen enligt miljöbalkens 2 kap. 7§ där det framgår att nyttan med en åtgärd ska vägas mot dess kostnader och påverkan.

Malmö stad framför att lagändringar krävs för tillståndprocesser. Nuvarande lagstiftning, miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen, är inte anpassad för etablering av klimatanpassningsåtgärder. Det behövs fler undantag och dispensmöjligheter för att underlätta sådana åtgärder, särskilt utmed Skånes kust. I Skåne råder ett generellt förbud mot markavvattning, som innebär att även mindre åtgärder som låga kantmurar eller väg-gupp kräver dispens och tillstånd enligt miljöbalkens 11 kap. Nuvarande regler leder till att detaljplaners genomförbarhet ofta blir beroende av dubbelprövning enligt både miljöbalken och plan- och bygglagen, vilket försvårar genomförandet av skyddsåtgärder.

Malmö stad betonar vikten av att sammanhängande kustskydd som ska skydda Sveriges kustsamhällen mot havsöversvämning klassas som riksintresse enligt miljöbalken, i linje med betänkandets förslag om statligt ansvar för vissa kuststräckor.

Tillfälligt marktillträde för att skydda eller återställa väg och järnväg

Malmö stad ställer sig positiv till de ändringar som föreslås både i väglagen och lagen om byggande av järnväg för att möjliggöra de tillfälliga arbeten som beskrivs i förslaget.

Öppna dagvattenanordningar ska omfattas av ledningsrättslagen

Malmö stad är positiv till att öppna dagvattenlösningar, som diken, ska kunna ingå i allmänna va-anläggningar, vilket möjliggör marktillträde genom ledningsrätt. Det är positivt att även skyfall och skyfallsgator kan omfattas av allmänna va-anläggningar. Malmö stad påtalar behovet av att regeringen klargör ansvar vid grundvattenhöjningar orsakade av stigande havsnivåer.

Dagvattensystemets kapacitet ska regleras i lag

Malmö stad stödjer förslaget att allmänna va-anläggningar ska klara minst ett 10-årsregn med hänsyn till ökade nederbördsmängder till följd av klimatförändringar. Begreppet 10-årsregn ger möjlighet att anpassa kapaciteten utifrån framtida klimatprognoser. Malmö stad påtalar vikten av att dagvattenhantering ska ses som ett gemensamt ansvar mellan kommun, va-huvudman och fastighetsägare. I Sverige ligger ett betydande ansvar på va-huvudmannen att hantera dagvatten inom ramen för den allmänna va-anläggningen. I exempelvis Danmark eller Tyskland läggs större ansvar på abonnenten att hantera dagvatten, men även grundvatten på den egna fastigheten. Mot bakgrund av detta vill Malmö stad lyfta behovet att realisera förslagen i ”En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande”

(SOU 2023:72), där det föreslås att åtgärder på kvartersmark ska kunna bidra till ökad motståndskraft mot kraftiga regn. I vissa fall kan utökning av ledningsnätets kapacitet vara mest effektivt, i andra fall lokala fördröjnings- och infiltrationsåtgärder på kvartersmark, både ur kostnads- och genomförbarhetssynpunkt. Staten bör därför möjliggöra och främja flexibel och platsanpassad dagvattenhantering. Eftersom stora investeringar krävs föreslås att regeringen utreder statsbidrag i linje med tidigare statliga satsningar på va-utbyggnad.

Va-huvudmannen ska lämna uppgifter om dagvattensystemets kapacitet

Malmö stad är positiv till att fastighetsägare ska kunna få information från va-huvudmannen om hur mycket dagvattenanläggningen kan hantera vid översvämningsrisk. Det behöver klargöras vilka uppgifter som ska lämnas, vilket klimatperspektiv de ska baseras på och vilket ansvar va-huvudmannen har om översvämning ändå inträffar. Malmö stad föreslår att va-huvudmannen i kommunens vattentjänstplaner ska redogöra för kapacitet och utbyggnad av ledningssystemet.

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder kommunen avser att initiera

Malmö stad delar uppfattningen att översiktsplaner ska redovisa var fysiska

klimatepassningsåtgärder behövs för att skydda markanvändning mot naturhändelser samt redovisa vilka klimatepassningsåtgärder som ger störst nytta. Betänkandet föreslår ett tillägg som innebär att det i översiktsplanen även ska framgå vilka intentioner kommunen har för att minska riskerna genom att ta initiativ till/initiera någon form av förebyggande fysiska åtgärder. Formuleringen antyder ett genomförandeansvar som inte är förenligt med översiktsplanens roll som vägledande dokument. Formuleringen riskerar att skapa otydlighet kring kommunens roll och ansvar och kan i praktiken leda till att ett kommunalt samordningsansvar införs, trots att utredningen själv avvisar detta (s 160): ”Det är inte motiverat att införa ett författningsreglerat kommunalt samordningsansvar för klimatepassningsåtgärder. Även om ett sådant ansvar vore möjligt att införa bedömer vi att förslag som tydliggör kommunens roll och ansvar bör prioriteras”. Mot bakgrund av detta framstår det aktuella förslaget som motsägelsefullt. Malmö stad förordar att lagtexten i stället formuleras: ”samt visar inom vilka områden som kommunen förordar att fysiska åtgärder sker för att skydda mot sådana risker”. På så sätt tydliggörs att översiktsplanen fortsatt är ett strategiskt dokument för vägledning i den fysiska planeringen.

Malmö stad är positiv till att kustskydd och stora skyfallsanläggningar kan säkras långsiktigt via markreservat i översiktsplan och detaljplan. Översiktsplan för Malmö 2023 anger ett kustskyddsområde. Inom detta område säkerställs det ytbehov ett sammanhängande kustskydd behöver. Det bör framgå i översiktsplanen om kustskydd skyddar nationella, allmänna eller enbart enskilda intressen, så att fastighetsägare vet om de själva behöver agera. Malmö stad anser att regeringen behöver tydliggöra att utpekade områden för sammanhängande kustskydd innebär att enskilda detaljplaner, exempelvis för förtätning, innanför de utpekade områdena ska lämplighetsprövas med en lägre syn på klimatrelaterade risker än de risker som de storskaliga sammanhängande kustskyddens ytbehov ska ta höjd för.

Malmö stad framför att det behövs ändringar i miljöbalken (7 kap. 3 §) så att sammanhängande klimatepassningsåtgärder som utgör mellankommunala intressen kan redovisas på ett enhetligt sätt i översiktsplanerna.

Markreservat för klimatepassningsanläggningar ska kunna införas i en detaljplan

Malmö stad instämmer i att detaljplaner bör kunna utformas med bestämmelser för framtida klimatepassningsåtgärder som vallar eller andra integrerade skydd, även om de inte behöver genomföras under planens genomförandetid.

Möjlighet att villkora bygglov med en anläggning för klimatepassning utökas

Malmö stad är positiv till förslaget som en viktig del i att möjliggöra klimatepassningsåtgärder vid exploatering i områden med risk för översvämning vid tillfälliga höga havsnivåer eller skyfall, särskilt när flera fastighetsägare berörs. Malmö

stad föreslår att begreppet "för skydd och säkerhet" ändras till "för klimatanpassningsanläggning" för att skapa tydlighet och enhetlighet i lagtexten.

Kommunen ska ändra eller upphäva detaljplaner som medför stora risker

Malmö stad avvisar förslaget om att kommuner ska vara tvingade att upphäva detaljplaner. Det inskränker det kommunala planmonopolet och är orimligt resurskrävande. Kommunerna har redan i dag lagstöd för att upphäva detaljplaner vid behov. I stället bör informationen som kommunen redovisar i översiktsplanen om klimatrelaterade risker uppmärksammas av fastighetsägare och mäklare. Malmö stad noterar att betänkandet skiljer på fastighetsköp mellan privatpersoner och köp av industrifastigheter. Det är rimligt att anta att även privatpersoner både har intresse och incitament att ta reda på relevanta planförutsättningar och risker – inklusive klimatrisker – innan köp genomförs. Exempelvis skulle ett obligatoriskt informationsskede kunna införas i samband med fastighetsöverlåtelser. Malmö stad föreslår att betänkandet kompletteras med en analys av hur informationsansvaret vid fastighetsöverlåtelser kan stärkas och att detta vägs in i den fortsatta beredningen av förslaget.

Malmö stad delar inte betänkandets uppfattning att skyddsvallar mot havet är att jämföra med en kraftverksdamm. Enligt SMHIs värsta klimatscenario de närmaste 100 åren för kustområden i södra Sverige är risken för havsöversvämning vid framtida högre medelvattenstånd inte särskilt stor. Det är vid tillfälliga extrema väderhändelser med en varaktighet på cirka 24 timmar som kustskydd framför allt behövs. Vid sådana extremhändelser (storm) byggs vattennivån upp under ett antal timmar – till skillnad från kraftverksdammar som kontinuerligt håller stora vattenmassor intakta. Därför är det viktigt att de sammanhängande kustskydden utformas för att vara multifunktionella och skapar mervärden då de under större delen av konstruktionslivslängden inte har en skyddsfunktion. Detta gäller särskilt om sammanhängande kustskydd ska ta höjd för extremhändelser med 10 000 årsåterkomsttid under bebyggelsestrukturens förväntade livslängd som Boverkets befintliga tillsynsvägledning anger. Malmö stad betonar att extrema händelser med 10 000 års återkomsttid inte är rimliga att lämplighetspröva i detaljplaner utan bör hanteras inom civil beredskap.

Kommunen ska tillhandahålla underlag när en fastighetsägare vill vidta åtgärder

Malmö stad är positiv till lagförslaget under förutsättning att det efterfrågade underlaget avser samma som redan ska finnas i översiktsplanen. Förslaget behöver tydliggöra vad som avses med "visst underlag", vilken klimatrisknivå det ska utgå från och vilket ansvar kommunen har gentemot fastighetsägare. En nationell gemensam syn på klimatscenario och tidshorisont krävs för likvärdigt underlag i hela landet. Det behöver framgå vad syftet och relationen är mellan kommunalt tillhandahållet material utöver det planeringsunderlag som länsstyrelsen, SMHI och MSB redan har i uppdrag

att ta fram. Malmö stad stödjer tillägget att allmän klimatanpassningsanläggning inkluderas i PBL 14 kap. 18 §.

Föreskrifter om högsta inomhustemperatur för känsliga grupper

Malmö stad är positiv till förslaget, men anser att regeringen bör överväga att inkludera förskolor och skolor. Det behövs förtydliganden om hur förslaget förhåller sig till befintlig lagstiftning om inomhustemperaturer, hur kommunerna ska bedriva tillsyn samt en nationell gemensam syn på klimatrisker, inklusive höga inomhustemperaturer, för att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling. Boverket bör få ett uppdrag att ta fram vägledning för extremvärme i detaljplaner.

- **Betänkandets uppdrag att utreda behovet av ett kommunalt samordningsansvar**

Malmö stad ställer sig bakom betänkandets slutsats att det saknas motiv för att införa ett kommunalt samordningsansvar för klimatanpassningsåtgärder som berör den byggda miljön. Ett samordningsansvar utan skyldigheter riskerar att skapa felaktiga förväntningar hos fastighetsägare och inte bidrar till att främja klimatanpassningen. Kommunen kan redan idag samordna frivilliga åtgärder via planinstrument och det är avgörande att följa likställighetsprincipen enligt kommunallagen.

- **Betänkandet bedömer att staten bör ta ett större ansvar för skydd mot översvämning från havet**

Malmö stad delar bedömningen och uppmanar regeringen att snarast fatta beslut om att staten ska ta ansvar för att skydda kuststräckor av nationellt intresse och att processen för att identifiera dessa sträckor samt genomförandet av nödvändiga skyddsåtgärder omsätts i praktik. Dessa sträckor behöver utgöra riksintresse för kustskydd.

Betänkandet föreslår former för att etablera statens roll i utbyggnaden av kustskydd – en beredningsprocess i två steg under fem år

Malmö stad anser att uppdragets steg ett bör fokusera på att identifiera kuststräckor av nationellt intresse för långsiktigt skydd mot översvämning, baserat på en nationell syn på klimatrelaterade risker och utifrån när olika kuststräckor riskerar att översvämmas. På vilket sätt nationella intressen bäst skyddas genom sammanhängande kustskydd bör utgå från kommunernas översiktsplaner. Kustskydd bör bli en integrerad del av kommunernas stadsutveckling och inrymmas i den naturliga natur- och stadsmiljön samt skapa mervärden i stads- och landskapsbilden.

Malmö stad menar att det är en stor brist att erosion inte inkluderats i betänkandet. Som en följd av stigande havsnivåer kommer erosionen längs kuststräckor med mjuka sediment att öka, vilket kan leda till oåterkallelig förlust av land. De förslag och

bedömningar som lyfts i betänkandet bör därför tydligare identifiera denna risk och dess konsekvenser för Sverige.

Malmö stad motsätter sig att Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB och Boverket utreder omlokalisering av bebyggelse och verksamheter utan kommunernas aktiva medverkan. Berörda kustkommuner måste vara delaktiga i utredningsarbetet för relevant och heltäckande resultat. Det är också nödvändigt att tydliggöra att strukturella, nationellt angelägna kustskydd kan utgöras av fler typer av skydd än vallar och murar.

Betänkandet föreslår att en parlamentarisk kommitté bör få i uppdrag att i dialog med berörda kommuner klarlägga förutsättningarna för att anlägga kustskydd vid de prioriterade sträckorna.

Malmö stad är positiv också till uppdragets steg två men betonar att det måste tydliggöras hur kuststräckor ska väljas ut. Om enbart varaktiga åtgärder omfattas och inte exempelvis strandfodring krävs en översyn av miljöbalken för att undvika att tillståndprocesser hindrar skydd av utpekade områden. Dagens långa tillstånds- och överklagande-processer riskerar att fördröja åtgärder. Dubbelprovningar enligt miljöbalken och plan- och bygglagen vid översvämningsskydd bör ses över. Det finns olika sorters kustskydd där många är väl integrerade i stads- och landskapet och ger mervärden även i normaltillstånd. Det behöver tydliggöras utifrån vilken syn på klimatrelaterade risker och andra urvalskriterier som kuststräckorna ska pekas ut. Olika former av utfyllnader som kustskydd behöver inrymmas samt ägande av skyddsportar och större pumpanläggningar.

Det behöver tydliggöras hur de nationella skyddsåtgärderna för dessa utpekade kuststräckor ska förhålla sig till kommunernas översiktsplaner och regionplaner samt länsstyrelsernas riskhanteringsplaner. Med hänsyn till det kommunala planmonopolet förutsätter Malmö stad att kommunernas översiktsplaner ska fungera som planeringsunderlag och vägledning för alla sammanhängande kustskyddsåtgärder – även de som staten ansvarar för. De delar av kommunens utpekade kustskyddsområden i översiktsplanen som överensstämmer med kuststräckor av nationellt intresse bör därmed utgöra riksintresse.

Ansvar vid uteblivna skyddsåtgärder, möjligheten att beakta framtida skydd i detaljplaner samt risk för förseningar på grund av tillståndprocesser måste hanteras i lagstiftningen. Staten behöver också långsiktigt säkra finansiering och klargöra om redan anlagda skydd övertas. Malmö stad påpekar att kuststäder behöver kunna fortsätta att utvecklas, inte bara bevaras som i betänkandet: ”det dominerande perspektivet är att den nuvarande markanvändningen ska skyddas mot konsekvenserna av ett förändrat klimat”. Det bör ligga i statens intresse att Sveriges kustkommuner och

kuststäder även fortsättningsvis bevaras, utvecklas och fortsätter bidra till landets tillväxt och skatteunderlag.

Staten bör företräda Sverige internationellt kring klimatanpassning i Östersjöområdet.

Betänkandet föreslår att kommittén också får i uppdrag att lämna förslag på villkor för statliga bidrag till kustskydd som anläggs längs andra kuststräckor än de som staten bör ta ansvar för.

Malmö stad är positiv till förslaget och stödjer Riksrevisionsverkets rekommendation till regeringen om att ”MSB bör ta fram transparenta kriterier för att bedöma vilka åtgärder för förebyggande av naturolyckor som är mest angelägna och därmed bör prioriteras vid beslut om bidrag”. Malmö stad uppmanar regeringen att utveckla klimatanpassningsstödet så att alla typer av fastighetsägare kan söka bidrag för gemensamma insatser, samt att statsbidrag fortsatt ska kunna sökas för hela åtgärdskostnaden. Annars riskerar kostnader att föras över från staten till enskilda fastighetsägare, vilket inte bedöms som rimligt med tanke på att klimatförändringarna är ett globalt och nationellt samhällsproblem som kräver gemensamt ansvarstagande.

Betänkandet föreslår att riksintressemyndigheterna får i uppdrag att värdera hur riksintressen längs kusten påverkas av stigande havsnivåer

Malmö stad anser att uppdraget förutsätter en nationell gemensam syn på klimatrelaterade risker och en enhetlig definition av begreppet ”återkommande översvämning”. Bedömningar bör även omfatta erosion och extremhändelser, inte bara tillfälliga översvämningar. Malmö stad föreslår att staten ger MSB tillsammans med SMHI i uppdrag att ta fram en nationell definition av begreppet. Definitionen bör inkludera frekvens och varaktighet och vara anpassad till olika typer av kustmiljöer för att möjliggöra en rättvis och konsekvent bedömning av riksintressenas sårbarhet. För att kunna avgöra hur riksintressen påverkas av skyddsåtgärder krävs förståelse för hur dessa kan integreras i stads- och landskapsmiljöer och skapa mervärden.

Kommunernas översiktsplaner bör ligga till grund för bedömningar. Därför bör förslaget till ändring i miljöbalken 4 kap. 8a § också inkludera hur synkronisering och samverkan med kommunernas översiktsplaner ska fungera. Även regionplanerna bör ha en övergripande funktion.

- **Betänkandets förslag till lag om medfinansiering av kommunala klimatanpassningsåtgärder**

Malmö stad är positiv till förslaget, men anser att det behöver tydliggöras när kommuner får ta ut avgifter för klimatanpassningsåtgärder från fastighetsägare som har särskild nytta av åtgärden för att undvika politiskt tryck och ansvarsförskjutning från fastighetsägaren till kommunen. Malmö stad lyfter att vägrätter ofta saknar marknadsvärde vilket försvårar medfinansiering och att även vägrättsinnehavare som

Trafikverket ska kunna bidra. Vidare bör det klargöras att en klimatanpassningsåtgärd kan bestå av flera delåtgärder för att öka tillämpbarhet och skapa mervärde i urbana miljöer. Malmö stad anser att det är olyckligt att betänkandet begränsar användningen av förslag till åtgärder som skapar en ”varaktig förändring”. Naturbaserade lösningar – exempelvis strandfodring, vegetationsförstärkning, sandtillskott eller återställning av våtmarker – är ofta effektiva och flexibla metoder för att minska översvämningsrisker och erosion, men uppfyller inte alltid kravet på varaktighet i traditionell mening. En sådan begränsning riskerar att styra mot hårda skyddsåtgärder som ofta är mer kostsamma, mindre anpassningsbara och har högre klimatavtryck. Malmö stad föreslår därför att även återkommande eller underhållskrävande åtgärder, särskilt de som syftar till att motverka erosion, ska kunna omfattas av lagförslaget. Detta skulle främja användningen av naturbaserade lösningar som kan integreras i stads- och landskapsmiljöer och samtidigt skapa ekologiska och sociala mervärden.

Betänkandets uppdrag att vid behov lämna förslag för att fastighetsägare ska kunna genomföra och samarbeta om klimatanpassningsåtgärder med eller utan stöd från kommunen

Malmö stad stöder betänkandets bedömning men uppmanar regeringen att ge Lantmäteriet en större roll i klimatanpassningen, inklusive att ta fram stöd och vägledning för fastighetsägare som vill skapa gemensamhetsanläggningar. För skyfallsåtgärder i urbana miljöer bedöms medfinansiering vara en mer lämplig lösning än gemensamhetsanläggningar.

Malmö stads prioriterade budskap till Klimat- och näringslivsdepartementet inför fortsatt arbete

Utredarna har i betänkandet kommit med förslag till förändringar i befintlig lagstiftning samt förslag till ny lagstiftning. Malmö stad vill särskilt lyfta förslaget om statligt ansvar för stigande havsnivåer i prioriterade områden av nationell betydelse. I Malmö stads uppmaning till regeringen 2023, att kraftsamla mot stigande havsnivåer och tillsätta en utredning för ny/anpassad lagstiftning, långsiktiga finansieringsmodeller och att förtydliga ansvar, efterfrågades också nationella riktlinjer kring vilka klimatscenarier, tidshorisonter och extremhändelser som ska utgöra den gemensamma grunden för kommunernas klimatanpassning. Riktlinjer ingick inte i utredningens direktiv men utredarna gör bedömningen att nationella riktlinjer skulle vara av stort värde. Betänkandet är inriktat mot befintlig bebyggelse trots att ett flertal kustkommuner arbetar med stadsutveckling som en möjlig och kostnadseffektiv klimatanpassningsåtgärd.

Detta innebär att den helhetssyn som är en förutsättning för att effektivisera klimatanpassningen av Sverige saknas. Malmö stads prioriterade budskap till regeringen är därför:

- **Våra kuststäder är avgörande för Sveriges framtid - staten måste ta ansvar för kusten.** Följ betänkandets förslag om att staten ska ta ansvar för skyddet av kuststräckor av nationellt intresse samt initiera processen för att identifiera och slutligen skydda dessa sträckor.
- **Sverige behöver nationella riktlinjer.** För att få rättssäkra och likvärdiga beslut behöver statliga myndigheter ha en gemensam syn på vilka klimatscenarier och tidshorisonter som ska gälla.
- **Dra nytta av lokal expertis.** För att klimatanpassningen av Sverige ska kunna kombineras med ökad tillväxt, bostadsförsörjning och nödvändiga infrastruktursatsningar, krävs att kommunerna som påverkas får vara med vid utformning av lagar och riktlinjer.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Nicklas Löfström

Särskilt yttrande (SD)